

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Razbojnik Košanec v rokah mariborske policije

Lov na življenje in smrt za nevarnim roparjem po mariborskih ulicah — Košanec strelja na zasledovalce iz treh samokresov — Sodarskega pomočnika Franca Sladka je Košanec smrtnonevarno ranil — „Ubite ga!“ — Množica hoče Košanca linčati — Razbojnik, kakršnim mariborska policija še ni imela opravka — Veliko razburjenje po vsem mestu

Okrog 16. ure se je včeraj odigral v Gregorčičevi ulici krvav dogodek, ki je razburil vse mesto. Zloglasni zločinec Franc Košanec se je pri belem dnevu z dvema nabitima samokresoma postavil v bran svojim zasledovalcem in smrtno nevarno ranil 25-letnega sodarskega pomočnika Franca Sladka iz Koroške ceste 58. Sladek je obležal s prestreljenim sence in čeljustjo v mlaki krvi in so ga z nekim osebnim avtomobilom takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico. Tam so mu zdravniki nudili takojšnjo pomoč. Košanec so obkolili stražniki, detektivi in orožniki, ga takoj zvezali in prenesli na policijo. Ker je bil ves krvav na glavi, ga je reševalni avto prepeljal v bolnišnico, kjer so mu obvezali rano, ki jo je dobil pri padcu na glavi. Sprva so menili, da se je nevarno obstrlel. Zdravniki v bolnišnici pa so ugotovili, da se je le lažje poškodoval. Zato so ga z reševalnim avtom prepeljali iz bolnišnice močno vklejenega nazaj na policijo. Po kratkem zaslišanju so ga z avtom prepeljali v policijske zapore in je višji policijski nadzornik odredil posebno varstvo nad njim. Ukovali so ga v težke verige.

Kdo je Košanec?

Franco Košanec je bil rojen kot nezakončni sin leta 1898. v Gradcu, odkoder se je s svojo materjo preselil v Mihaljce pri Ormožu, kamor je še danes pristojen. Izučil se je za natakarja. Že v svoji mladosti ni bil kaj prida in je kmalu zašel na kriva pota. Delati ni maral. Pred 10 leti ga je celjsko sodišče obsodilo na 10 let težke ječe, ker je ustrelil nekega stražnika. Košanec je lani jeseni kazneni prisiljen in se zadrževal nekaj časa pri svoji materi Anji Bobkovi, stanujoči na Pobrežki cesti pri Mariboru. Poštenega dela se ni lotil in je pričel pravo razbojniško življenje. Seznanil se je z nekim Pajmanom, s katerim sta pričela letos poleti skupno ustrahovati Maribor in vso širšo okolico z vlemi in tatvinami. Svoj zločinski okoliš sta celo raztegnila do Gradca v Avstriji.

Ropar, vlomilec in morilec

Kakor redko kateri zločinec se je znal Košanec spretno skrivati pred varnostnimi oblasti. Mariborska policija je že pred meseci točno ugotovila, da sta nekateri drzne vlome izvršila Košanec in Pajman, toda ni jima mogla do živca. Točno je ugotovljeno, da sta v Mariboru in okolici izvršila 20. v Avstriji pa 3 večje vlome. Košanec, ki je imel na vesti umor že omenjenega, si je včeraj popoldne nakopal še drug grd umor, tako da je dvakratni morilec.

Ko ga je pričela preganjati mariborska policija, je posameznim detektivom in policijskim uradnikom pisal več grozljivih pisem in jim resno pretil s smrtjo. Če ga bodo še nadalje zasledovali. Zaznalo je celo mariborskim časnikarjem, ki so zadnje čase obširno pisali o njegovih in Pajmanovih zločinskih podvigih. Tudi si je Košanec v Mariboru poiskal ljubico, neko 28-letno šiviljo Ljudmilo

Kaučičevo. Pri njej se je skrival, ko je bil v najhujši zagati. Njo je prosil, da mu je pomagala iz pasti, ko se je bil obroč okrog njega že precej zožil. Imel je pa Košanec v Mariboru in na Pobrežju precej znanec. Ko so zvedeli za njegove drzne zločine, so se prostovoljno javili policiji, da bodo pomagali pri lovu za njim. Kljub vsemu zvestemu zasledovanju pa se je Košanec svobodno gibal po mestu celo pri belem dnevu. Vsi, ki so ga poznali, pa tudi policijski organi so dobro vedeli, da je silno nevaren zločinec, ki bo branil svojo svobodo na življenje in smrt.

Oborožen od pet do glave

Za primer, da bi ga zalotila kje roka pravice, se je oborožil od pet do glave. Ko so ga ušli včeraj popoldne, je imel pri sebi kar tri samokrese, in sicer dve repetirni pištoli in velik samokres najnovejšega izvora z 12 naboji. Nadalje so našli pri njemu potni list na tuje ime in razne druge dokumente, ki so mu pomagali pri skrivanju. Policija je ugotovila, da je Košanec v noči na pretekli ponedeljek prenočeval pod napačnim celom v nekem mariborskem hotelu. Prav tako dobro pa je bil preskrbljen tudi z denarjem in z raznimi drugimi pripomočki, ki dobro služijo modernim vlomilcem. Ko so ga ujeli, je imel Košanec pri sebi nad 4000 Din in nekaj šilingov. Bil je pa Košanec lepo oblečen, tako da s svojo navzočnostjo ni vzbujal nikjer posebne pozornosti.

Usoden sestanek z ljubico

Včeraj dopoldne se je Košanec sprehajal na Glavnem trgu. Tam je srečal svojo ljubico Ljudmilo, ko je kupovala grozdje pri nekem kmetiskem vozu. Povabil jo je na sestanek, nakar je Ljudmila pristala. Dogovorila se je za 4. uro popoldne na starem mestnem pokopališču. Nato se je Košanec poslovil od nje in ji ponovno naročil, naj pride popolnoma zanesljivo, ker ji mora nekaj važnega povedati.

Košanec je včeraj okrog pol 16. ure počasnih korakov primahal po Aleksandrovi cesti proti Trgu svobode. Ko je zavil na Jugoslovanski trg, ga je opazil šofer g. Albin Selič.

Seliču je bilo znano, da zasledujejo Košanca varnostne oblasti in je opozoril nanj nekega orožnika, ki je prišel mimo. Orožnik je naglo stopil k stražniku na Grajskem trgu. Kmalu je bil ves policijski aparat na nogah. Košanec, ki je nič hudega sluteč šel po Gregorčičevi ulici proti staremu pokopališču, kjer ga je čakala njegova ljubica, je ves čas sledil brezposelni šofer Konrad Ternovšek.

Bitka z banditom na starem pokopališču

Na starem mestnem pokopališču je pričakovala Košanca njegova ljubica. Vsedla sta se na neki kamen. Košanec jo je spraševal za nasvet, kje naj bi prenočeval, ker so mu tla že postala silno vroča. Ko je izvlekel iz žepa beležko,

hoteč si napisati neki naslov, je Kaučičeva opazila stražnika in takoj opozorila Košanca. Med tem časom pa so obkolili zid starega pokopališča stražniki in detektivi. Košanec je izvlekel dva samokresa, se postavil ob zid in pričel streljati na svoje zasledovalce. Ko mu je zmanjkalo nabojev, se je z divjo naglico pognal ob zidu in ga preskočil ter se spustil v beg po Livadi in od tam v Gregorčičevo ulico, kjer se je skril na neko dvorišče. Ves čas bega sta mu bila za petami stražnika Anton Možek in Jakob Grbac, ki je streljal za banditom, pa ga ni pogodil. Ves dogodek na starem pokopališču in banditov beg se je odigral z naravnost filmsko naglico. Košanec je z lahko preskočil zid, se kakor veve-rica pognal preko drugih plotov in kot blisk švigal po ulicah. Na stražnikove klice »stoj« ni hotel stati in je stražnik streljal za njim. Pri zasledovanju so policijske organe ovirali ljudje, ki so drli z vseh koncev, tako da se niso mogli poslužiti vsi orožja, ker bi s strelji na Košanca resno ogrozili življenje drugih.

Stražnikov in Sladkov boj na življenje in smrt s Košnjcem. Sladek smrtno nevarno obstrlejen

Banditu Košnjcu se je posrečilo pobegniti z dvorišča na ulico. S samokresi v rokah se je ponovno pognal v beg, na katerem ga je zgrabil policijski stražnik Anton Možek. Podrl ga je na tla, toda v naslednjem hipu je bil Košanec že zopet na nogah. Nastal je trenoten položaj, ko ni mogel rabiti orožja ne eden ne drugi. Z živalsko besnostjo se je hotel Košanec iztrgati stražniku, ki ga je še krčevitejšje prijel, tako da sta padla oboje na tla. V tem trenutku pa je priskočil stražniku na pomoč sodarski pomočnik Franc Sladek. Ko je Košanec izpuštil iz svojih klešč stražnik, je porabil hipec in oddal na Sladeka dva strela, ki sta bila usodna za uboga mladeniča. Ena krogla se je zarila Sladeku v sence, druga pa mu je prebila spodnjo čeljust. Zgrudil se je na tla in kri se mu je vlija iz ust. Z nekim osebnim avtomobilom so ga takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so mu zdravniki nudili takojšnjo pomoč. Sladek je bil ves čas v popolni nezvesti in so se sinoči naglo razširile vesti po mestu, da je umrl za dobljenimi poškodbami banditovih krogel. To žalostno vest so objavili tudi danes zjutraj nekateri ljubljanski listi, ker jo je dal in potrdil sinoči na policiji zbranim novinarjem zdravnik g. dr. Alfonz Wankmüller.

Sladek je izgubil levo oko in se bori s smrtjo

Stanje obstrlejenega sodarskega pomočnika Franca Sladka je silno resno. Takoj po prevozu v bolnišnico so ga zdravniki rentgenizirali in ugotovili, da ima prebito lobanjsko kost. Tudi mu je krogla prebila spodnjo čeljust in izbila levo oko, ki mu je izteklo. Bil je vso

noč v globoki nezvesti, šele proti jutru se je pričel nekoliko zavedati. Zdravniki upajo, da bo ostal živ, vendar hudo poškodovan za vse življenje, če ne bodo na stopile morebitne komplikacije. Ubog mladenič je vsega obžalovanja vreden, saj je v svoji srčnosti tvegati lastno življenje za stražnika, ki je bil v velik smrtni nevarnosti, da ga pobije bandit Košanec s svojimi krogami. Sladek je bil priden pomočnik, pomagal je svojim staršem in sočustvuje z njegovo tragično usodo vse mesto.

Bandit Košanec v rokah stražnikov

Ko je omahnil sodarski pomočnik F. Sladek pod strel Košnjčevega samokresa, so obkolili bandita stražniki in detektivi. Na kraju se je zbrala ogromna množica ljudi, ki je hotela Košanca linčati. Stražniki so ga z udarci pobili na tla in pričel je močno krvaveti na glavi. Odvzeli so mu takoj nabite samokrese in ga močno zvezali. Med klici v množici: »Ubite ga! Sodite ga na mestu!« so stražniki prenesli zvezanega Košanca na policijo. Ker so izprva menili, da se je Košanec sam sodil in si poglaval kroglo v sence, so poklicali nemudoma po reševalni avto in ga močno vklejenega pod varnim nadzorstvom štirih močnih stražnikov prepeljali v bolnišnico. Tam so zdravniki ugotovili le lažje poškodbe na glavi. Zato so ga iz bolnišnice zopet prepeljali z avtom na policijo. Pred policijskim poslopjem o se jele zbirati množice ljudi, ki bi ga najraje bili takoj na mestu sodili. Košanec je bil ves obrizgan s krvjo in je močno sopel. Napravil je vtis zverine v človeški podobi; takega razbojnika še mariborska policija ni imela v rokah.

Prvo kratko zaslihanje

Vklejenega v močno verige so ga odvedli stražniki na policijo. Tu ga je kratko zaslišal višji policijski nadzornik g. Canjko. Poklicali so bili med tem tudi policijskega zdravnika g. dr. Zorjana, ki je ugotovil, da je zločinec Košanec sposoben za policijske zapore. Zato je višji policijski nadzornik g. Canjko odredil prevoz z reševalnim avtom v Ključavničarsko ulico. Še poprej pa ga je na kratko zaslišal. Košanec se je na policiji zelo cinično vedel in se v obraz smejal detektivom in stražnikom, ki jih je vse poznal po imenu. S ciničnim nasmehom je prosil, naj mu nekoliko zrahljajo železne okove, ki so se močno zajedali v njegove koščene roke. Ko je bil prost, je snel s prsta briljanten prstan in ga vrgel brezbržno po tleh. Dejal je, da je navadno steklo, toda stražniki so ugotovili, da je bil dragocen briljanten prstan. Še preden je odgovoril na stavljen mu vprašanja, je zahteval vode, ker je bil silno žejen. Dejal je, da je bil rojen v Gradcu in da se mu čudno zdi, zakaj ga tako močno vklepajo, ko vendar ni storil nič kaj takega. Na policiji mu namreč niso hoteli povedati, da je pred uro smrtnonevarno ranil sodarskega po-

močnika Franca Sladeka. Po kratkem zaslišanju so ga zopet vklebili in spravili z reševalnim avtom v policijske zapore. Ker je Košanec silno nevaren zločinski tip, za katerega so mariborski policijski prostori premalo varni, da ne bi pobegnil, je višji policijski nadzornik g. Canjko odredil posebno varstvo nad njim. Košanec je namreč znan kot spreten plezalec po fasadah in po žicah za svetlovo.

Aretacija Košančeve ljubice

Že na pokopališču so stražniki napovedali aretacijo ženski, ki so jo opazili v družbi zloglasnega bandita Košanca. Na policiji so spoznali v njej Košančovo ljubico šiviljo Ljudmilo Kaučičevo. Pri zaslišanju je Kaučičeva na policiji izpovedala, da sta se dopoldne srečala s Košancem na Glavnem trgu in da jo je ob tej priliki prosil za sestanek, na katerem ji je hotel nekaj važnega razodeti. Tudi je Kaučičeva na policiji zatrjevala, da je nameravala Košanca prijaviti, čim bi si bil poiskal prenočišče. Policiji je namreč znano, da je Košanec večkrat zagrozil Kaučičevi celo s smrtjo, če ga bo izdala. Zaradi nadaljnjega zaslišanja pa je policija tudi Kaučičevo pridržala v policijskih zaporih.

Košanec je izdal briljantni prstan

Po vlomih v Avstriji so tamkajšnje varnostne oblasti obvestile tudi mariborsko policijo, ki je po opisu takoj osumila kot storilca Franca Košanca. Košanec je namreč že star znanec mariborske policije in se je letos spomladi celo sam zgledil in protestiral proti pregonu. Takrat je potolažil policijo in svečano obljubil, da ne bo storil nič hudega v njenem okolišju. Nato pa je izginil in je bilo vse zasledovanje za njim zaman.

Ko so mariborski detektivji prejeli glede vlomov v Avstriji navodila, se je kaj kmalu posrečilo višjemu policijskemu agentu g. Josipu Pavletiču najti prvo in pravo sled. Izsledil je neki dragocen briljantni prstan s 13 briljanti in dognal, da izvira iz Košančevega plena. Tudi je kmalu nato izsledil neko dragoceno zlato uro, ki jo je prav tako Košanec ukradel v Avstriji in prodal nekemu znancu v Mariboru. Mariborska policija je dragoceni prstan in zlato uro zaplenila. Oboje je neki Avstrijec spoznal za svojo lastnino, ki so mu jo ukradli vlomilci.

Tako je bila prva sled za držnim vlomilcem Košancem jasnejša. Višji policijski agent Pavletič je izsledil Košančovo ljubico v šivilji Ljudmilo Kaučičevi. Pri njej je našel razno blago sumljivega izvora, ki ga je bil prinesel njegov pomagatelj Jože Pajman. Že takrat je policija aretirala Kaučičevo, vendar pa ni mogla točno navesti, kje se skrivata oba zločinci. Policija je organizirala ves svoj aparat in obvestila tudi vse orožniške postaje, ker je bilo v Mariboru in okolici izvršenih več drznih vlovov in tatvin. Vse zasledovanje pa je bilo zaman. Prav to dejstvo je potrdilo sum, da ni vlomilec nikdo drugi, kakor Košanec, ki pa mu pomaga Pajman. Zasledovanje je bilo tem bolj oteženo, ker sta se Košanec in Pajman pojavila danes tu, jutri pa v Avstriji in tam izvršila po več vlovov na en sam dan.

Košanec prodaja svoj plen

Včeraj dopoldne se je pojavil v mariborski afineriji zlata elegantno oblečen gospod in ponudil v nakup razno zlatnino, vredno več tisoč dinarjev. Bili so to sami zdrobljeni prstani, uhani, zapestnice, ure in drugi nakit. Neznanec je svoje zlato blago vnovčil za 4008 dinarjev in izginil brez sledu. Ko pa so se sinoči razširile po mestu vesti o aretaciji Košanca, je bilo lastniku afinerije jasno, da ni bil nikdo drugi kakor Košanec. Zato je prijavil vso zadevo mariborski policiji.

Prvo noč v zaporih

Ko so Košanca sinoči močno vklebnega prepeljali v policijske zapore, je odklonil večerjo. Mučila ga je samo huda žeja in dali so mu vodo. Kmalu si je opomogel in pričel živahno pripovedovati agentom in stražnikom, ki so ga stražili vso noč, o svojih zločinskih podvigih. Zatrjeval je, da ni izvršil v Ma-

Italijanske čete vdrle v Abesinijo

Po še nepotrjeni londonski vesti, so Italijani že pričeli napad - Apel Italije na Anglijo odbit - Francija na strani Anglije - Mrzlične privrave Abesincev in Italijanov na mejah - Ogromno angleško posojilo

Italijanski apel Angliji

ZENEVA, 1. oktobra. Italija je naslovila apel na angleški narod in na angleško vlado. V prvem dokazuje, da med italijanskim in angleškim narodom ni nobenih nasprotstev in nima Italija proti njemu nobenih sovražnih namenov; v drugem, namenjenem vladi, pa ponuja direktna pogajanja za ureditev vzhodnoafriške zadeve. Mussolini zahteva tudi od Anglije, da prizna italijanske pravice do izvedbe akcije v Afriki, obenem ji pa obljublja, da bo Italija vedno in v celoti spoštovala vse angleške interese v Abesiniji. O teh interesih bi se razpravljalo in podrobno sklepalo diplomatskim putem med Rimom in Londonom, ali pa na zadevni italijansko-angleški konferenci.

London: Prepozno...

Uradni odgovor angleške vlade še ni znan in se tudi ne ve rezultat konference, ki jo je imel včeraj italijanski poslanik Grandi v Londonu z angleškim zunanjim ministrom sirom Hoarejem, vendar se pa izve iz poučenega vira, da Anglija na to ne bo pristala. Angleška vlada stoji neomajno na stališču, da med njo in italijansko vlado ne obstoja sploh noben spor, ampak obstoja le med Italijo in društvom narodov. Za vsaka pogajanja med Rimom in Londonom je sedaj prepozno. V enakem smislu pišejo vsi današnji angleški listi, ki odločno odklanjajo taki apel na angleški narod kakor na angleško vlado. Anglija bo vztrajala nadalje pri svoji politiki in se pričakujejo v tem smislu tudi sklepi današnjega kronskega sveta. Na kronskem svetu se bo, kakor zatrjujejo, razpravljalo o teoretičnih in praktičnih vprašanih sankcij proti Italiji, ako napade Abesinijo.

Tudi Francija za sankcije

Zelo važno je v sedanjem trenutku razmerje med Anglijo in Francijo. Angleški odgovor na francosko vprašanje glede zadržanja Anglije v primeru evropskih konfliktov je, kakor se izjavlja v Parizu, francosko vlado popolnoma zadovoljil. Sedaj obstoja med Parizom in Londonom popoln sporazum, kar navdaja z velikim zadovoljstvom tudi celokupno Društvo narodov. Vse kaže, da se vrše sedaj diplomatska pogajanja med Parizom in Londonom glede sodelovanja Francije in Anglije v Sredozemskem morju. Italija je torej v tem oziru izgubila igro in se ne more zanašati na nikogar več, tudi ne na Francijo.

Vojski se pripravljata

ADIS ABEBA, 1. oktobra. Društvo narodov je odobrilo sklep cesarja o odredbi splošne mobilizacije, vendar pa prosi, naj bi ostalo zadržanje Abesinije še nadalje tako, da ne bi z ničemer dala povod Italiji za pričetek sovražnosti. Mobilizacija še ni bila izvedena, pričakuje se pa, da bo že v teh dneh, morda že jutri. Italijanske čete se na-

riboru nobenega vloga in da je v Gergorčičevi ulici, pa tudi na pokopališču streljal v sili. Ko so ga vprašali, zakaj je nekaterim policijskim agentom, zlasti pa Pavletiču, pisal grozilna pisma in jim pretel s smrtjo, je dejal, da je storil to samo »za šalo«, da bi jih nekoliko prestrašil.

Košancu so pripravili v zaporih ležišče na tleh in ga uklenili ter uklenjenega privezali na verige. Ker je bil utrujen, je zgodaj zaspal in trdno prespal vso noč, kakor bi se z njim nič ne zgodilo.

Zasliševanje na policiji

Danes dopoldne so Košanca uklenjenega spravili iz policijskih zaporov na

glo gibljejo na vseh mejnih predelih in pripravljajo za napad, ki se stalno pričakuje, pa tudi abesinske čete, ki so se odstranile 30 km od meje, ne mirujejo. Abesinci podirajo karavanske poti in ceste po puščavah in drugod, da bi na ta način otežile Italijanom oprdranje. Te dni pridejo iz Džibutija tudi francoske čete, ki bodo po dogovoru med Abesinijo in Francijo stražile železnico Džibuti-Adis Abeba.

650.000 : 250.000

Abesinija bo imela po izvršeni mobilizaciji okrog 650.000 precej dobro oboroženih mož, katerim bo stalo nasproti 250.000 mož italijanske vojske, med katerimi je pa mnogo afriških domačinov, ki niso povsem zanesljivi. Opaža se, da je dobila Abesinija v zadnjem času velike množine orožja in municije. Po vseh poteh prihajajo pošiljatve strojne in modernih pušk. O izvoru se izve samo to, da prihajajo iz neke velike tovarne orožja v neki manjši evropski državi. Zlasti veliko je število strojnic, in abesinski in tuji častniki so pridno na delu, da nauče svoje vojske ravnanja z modernim orožjem. Nadalje je Abesinija dobila

Na tistišcu domače politike

Izjave ministrskega predsednika

Dr. Milan Stojadinović o naši zunanji in notranji politiki

Ministrski predsednik in zunanji minister g. dr. Stojadinović je imel te dni več govorov po Bosni in Hercegovini. V Mostarju je govoril tudi o vojni in miru in dejal, »da upamo, da težkih žrtev, ki so bile v preteklosti tako pogoste, tako kmalu ne bo treba. Če je kje država, ki ve kaj je vojna, kaj so vojne strahote in težave, potem sta to naša država in naš narod. Naš narod, ki je dosegel (še ne ves) svoj največji ideal, nima sedaj nobene druge želje, kakor željo po ohranitvi popolnega miru. Naš program v sedanjosti dobi miru naj bo torej vlada resnične pravice in zakonitosti. Narod naj dobi polno svobodo. Uvesti je treba popolno enakost vseh državljanov in vseh veroizpovedi pred zakonom, enakost vseh pred državno oblastjo.«

V svojem nadaljnjem govoru se je pa dotaknil notranje politike, govoril o Bosni in Hercegovini in naposled povabil k sodelovanju (v JRZ?) tudi Hrvate. Rekel je dobesedno: »Sporazum, ki smo ga sklenili, mislim, da bo koristil vsemu narodu. Prepričan sem — to vsi želimo — da ga bomo razširili tudi na tiste, ki so sedaj še na strani, za katere so mesta izpraznjena in ki se morda nahajajo tudi za to mizo. Vsi želimo iskreno, naj bi sodelovali z nami.«

V Sarajevu je govoril g. ministrski predsednik najprej o položaju središča Bosne, kjer so se vedno križale poti Srbov in Hrvatov, katoličanov, muslimanov in pravoslavnih. »Kraljevina Jugosla-

več baterij modernih topov in protiletalskih topov.

Napad se je pričel?

LONDON, 1. okt. »Evening Standard« poroča, da so Italijani že prekorčili abesinsko mejo ob francoski Somaliji in napredovali 42 km daleč. Italijani prodirajo v trikotu med vzhodnoabesinskim gorovjem, francosko Somalijo in sedanjo mejo Eritreje. Francozi so v Somaliji zelo zaskrbljeni, ker se boje, da bi Italijani prekorčili francoske meje. 80 francoskih letal se je dvignilo na izvide. Italijani hočejo prodirati proti železnici Džibuti-Adis Abeba, da bi jo prerežali. Francozi so odposlali na mejo čete in jo zastražili. Vest pa doslej uradno še ni potrjena.

48 milijard dinarjev

LONDON, 1. oktobra. Potrjujejo se vesti, da pripravila angleška vlada razpis notranjega posojila v višini 48 milijard dinarjev. Posojilo bo kratkoročno in se splošno pričakuje, da bo podpisano že v nekaj dneh, ker je razpoloženje angleške javnosti tako, da je pripravljenosti vse žrtvovati za uresničitev volje svoje vlade v sedanjem svetovnem položaju.

vija je delo skupnih naporov vseh treh plemen in mora biti skupno ognjišče vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ljubiti jih mora z istim žarom, greti z istim plamenom in hraniti z isto hrano. Jugoslavija ne sme biti udobni pristan samo enega dela našega naroda. Nočemo nobene posebne nadoblasti, marveč hočemo oblast in nadoblast vseh! Ves jugoslovanski narod se je boril in si je priboril svojo svobodo. Zaradi te svobode imamo dolžnost, da jo skupaj varujemo brez izjeme in brez vsakega pridržka. Na prvem mestu svobodo kraljevine na zunaj, a tudi svobodo na znotraj! Jugoslovani se niso borili za svojo svobodo, da bi kasneje v tej svobodi robovali komurkoli. Vsi Srbi, Hrvati in Slovenci, pravoslavni, katoličani in muslimani, morajo imeti enake pravice in enake dolžnosti. Jugoslovanski državljani morajo biti vsi enaki pred zakonom, svobodni državljani v svobodni državi.

Nova kmečka uredba

Beograd, 1. oktobra. AA. Po nocojšnji seji ministrskega sveta so izdali tale kornike:

Na seji, ki je bila od 17. do 20. ure, je ministrski svet med drugimi resornimi vprašanji sprejel:

1. uredba o olajšavah za domačo šumsko industrijo.

2. uredba o takšnih olajšavah za industrijska podjetja, ki jih je gospodarska stiska tako zajela, da je njihov obstoj ogrožen in

3. uredba o zaščiti kmetovalcev.

ščena, da se skriva Košančev pomagatelj Pajman v gramozni jami zunaj na Koški cesti. Policijski detektivji in stražniki so takoj zajahali svoja kolesa in odbrzeli v smeri proti gramozni jami. Tja se je oddal tudi močan oddelek stražnikov. Ko so stražniki pričeli teči, so se za njimi spustili v tek tudi ljudje, ki so ves dopoldne vztrajali pred policijo in čakali, da bi videli zloglasnega zločince Košanca. Takoj so se seveda raznesle vesti, da je Košanec ušel policiji. Popoldne bo policija Košanca še nadalje zasliševala. Pri dopoldanskem zaslišanju je priznal le to, kar mu je dokazanega, namreč tri vlome v Avstriji in vlom v Limbušu.

Pajman v gramozni jami?

Točno ob 12. uri je bila policija obve-

Domači problemi

Ob zanimivi sedemdesetletnici

Dne 24. septembra 1865 velika Slomškova slavnost, dne 25. septembra 1865 pa konferenca politikov iz vse Slovenije v Mariboru za določitev prvega vseslovenskega programa

Te dni je minulo 70 let izza dveh prireditelj, ki sta nedvomno, če ne več, vsaj zanimivi in značilni v razvojni zgodovini slovenskega naroda. Za dne 24. septembra 1865 je mariborska »Čitalnica« pripravila veliko proslavo škofa Antona Martina Slomška, ki je umrl tri leta poprej prav na ta dan. Takšne proslave so bile takrat vsenarodne in so služile svetlim ciljem prebuje narodne zavesti v takrat še močno nezavednih slovenskih masah. Zanimivo je poročilo Bleiweisovih »Novic« v številki od 27. septembra 1865 o tej proslavi, kjer čitamo med drugim, da se je Slomškove svečanosti udeležilo nad 500 ljubljanskih Sokolov. Na kolodvoru (v Mariboru) jih je sprejela velika množica ljudi, med njimi tudi deputacija nemškega društva, katerega predsednik je Sokole »prav jedrnatno in prijazno« pozdravil. »Tajnik Sokolov« — nadaljujejo »Novice« — »jim ravnotako odgovori, poda mu roko ter ga odzdravi s srčnim „Na zdravje!“, kar so njegovi tovariši z navdušenjem ponovili. Pobrateni z Nemci in poljubljani od naših štajerskih Slovencev korakajo Sokoli skozi mesto v „Čitalnico“... ob 5. uri popoldne je bilo občno skupno telovadenje Sokolov z nemškimi telovadci. Glejte, dragi, da prijateljstvo Nemcev s Slovenci ni nemogoča stvar.«

Tako »Novice«! Zanimivo in značilno: Sokoli in množice slovenskega naroda, obenem pa tudi Nemci v prijateljstvu zbrani na veliki slovenski slavnosti! Kje smo danes napram tem časom!

Dan po Slomškovi slavnosti, dne 25. septembra 1865, pa je bila v Mariboru konferenca javnih delavcev iz vse Slovenije, na kateri se je razpravljalo o vseslovenskem političnem programu. O tem piše dr. Jože Vošnjak v svojih »Spominih« med drugim:

»Velika Slomškova slavnost 24. sept. 1865. v Mariboru je dala priložnost, da smo se tudi o političnem položaju menili in posvetovali. Na slavnost niso prišli samo skoro vsi delavnejši štajerski voditelji, pripeljali so se tudi iz Ljubljane dr. Bleiweis, dr. Toman, dr. Costa, Svetec in drugi, iz Celovca pa Andrej Einspieler...

Drugi dan smo se zbrali na posvetovalje in skovali smo prvi vseslovenski program. Bilo nas je zbrano lepo število, iz Kranjskega gori navedeni poslanec, iz Koroškega Einspieler, iz Maribora Dominkuš, Radej, Prelog, Sernek, Pavlič, Geršak, nadalje Herman, Razlag, Trstenjak, oba Ipavca, Kapus, Žuža, Ljold, profesor Franc iz Varaždina, Muršec iz Gradca, Ratej in še več drugih. Predsedoval je dr. Bleiweis, poročal pa je Svetec o programu, ki ga je že s seboj prinesel načrtanega. Prvo vprašanje je bilo, kako doseči zedinjenje vseh Slovencev. Ali se naj oživotvori staro ilirsko kraljestvo, v katerem pa ne bi bilo štajerskih Slovencev? Einspieler je zato zagovarjal notranje-avstrijsko deželno skupino. V program se je končno oboje sprejelo. Potem so se določile naše zahteve glede uprave, zastopa, vlade in enakopravnosti. Opoldne smo se razšli zadovoljni, da smo dovršili tako šeno delo, pa menda nikdo ni bil tako naiven, da bi bil upal, da bo res kruha iz te moke. Čutili smo, da še dolgo ne bo konca narodne borbe in da smo navezani le na svojo lastno moč, brez vsakih prijateljev, razen oddaljenih Čehov, ki so pa dovolj dela imeli s tem, da so se branili proti nemškemu, od birokracije podpiranemu navalu.« — Kako upravičeno je bil dr. Jože Vošnjak z drugimi vred pesimist, so pokazala naslednja desetletja!

V »Novicah« samih je ta sestanek omenjen samo kratko, pač pa je v številki od 4. oktobra 1865. objavljen načrt »prvega vseslovenskega programa«, ki ga je v svojem referatu predložil g. Svetec, in ki nosi ta naslov: »Misli o političnem

programu, katerega so razdelili slovenski rodoljubi dne 25. septembra 1865. v Mariboru zbrani ter jih podajajo svojim slovenskim bratom v pretres.« V teh »mislih« so vsebovane v glavnem sledeče zahteve:

1. Da se za ilirsko kraljestvo in štajersko vojvodstvo (notranje-avstrijske dežele) da samouprava v tej obliki, da se za skupne zadeve ustvari skupinski zbor, v katerega pošljejo dotični deželni zbori svoje poslance.

2. Da se zastopi v deželnih zborih urede na »narodnem stalu«, in sicer: a) v deželah, kjer prebivajo razen Slovencev še druge narodnosti, naj se napravijo volitveni okraji po narodnostih; b) v razn narodnih deželnih zborih naj se napravijo narodni odseki (kurije).

Uprava naj se izvede: a) po soseskah, ki so prostovoljne združbe in samo organi b) občin, ki pa »morajo dovoli velike biti, drugače zavoljo pomanjkanja imetnih in dušnih moči hirajo.« »Zato-

*) Zanimivo, kaj? Takrat že so zahtevali slovenski rodoljubi velike občine! Tu vsaj ni govora o kakih krivdi JNS-arijev, kaj, g. minister Vesenjak?! (Op. pisca.)

rej« — se glasi nadalje v tem programu! — »se druženje v občine, ki so prevažen organizem narodne avtonomije, ne more soseskam samim na voljo dati, temveč naj jih združuje sam deželni zbor v dogovoru z vlado in soseskimi zaupniki.« Kot višji upravni organi naj bi se organizirale županije po zgledu ogrskih komitatov, ali hrvaško-slavonskih županij.

Zanimivo so pa zlasti zahteve glede enakopravnosti slovenskega jezika:

»Zahtevamo« — tako se glasi ta točka — »da se slovenskemu jeziku izkaže v šoli, uradu in cerkvi popolna pravica, in terjamo:

1. Da za Slovence nihče ne postane niti učitelj, niti uradnik, niti duhovnik, kdor ne dokaže, da zna popolnoma slovenski jezik govoriti in pisati.

2. Da se uradnikom, učiteljem in duhovnikom, pa tudi advokatom in notarjem med Slovenci, ki nimajo popolnega znanja slovenskega jezika v pisavi in besedi, postavi rok, do katerega se ga naučiti morajo.

3. Da se ukaže že precej zdaj uradnikom, ki so jezika zmožni, da dopisujejo in odpisujejo slovenskim ljudem po slovenski, in da zapisnike z njimi napravijo po slovenski.

4. Da se po ljudskih šolah slovenskih krajev, po glavnih in farnih, brez izjeme slovenščina upelje že precej zdaj za učni jezik.

5. Da se po gimnazijah in realkah med Slovenci nauk z ozirom na ravnopravnost uravna po programu, ki so ga »Novice« 6. novembra 1861. leta podale.

Sploh pa mora po ilirskem kraljestvu in štajerskem vojvodstvu slovenski jezik, ker je deželni, za vsakega obligaten biti, tako kakor je sklenil lani češki zbor zastran češčine.

6. Da se napravi stolica, kjer se bodo učili pravdoslovni predmeti, zlasti pozitivno pravo, po slovenski.

7. Da se pri višji sodnji postavijo svetniki (Räte), ki bodo slovenskega jezika v pisavi in besedi zmožni, po razmerju slovenskega prebivalstva.

To so — kakor rečeno — glavne poteze iz tega »prvega vseslovenskega programa« pred 70. leti. Kako upravičeno je zapisal dr. Vošnjak svojo pesimistično prerokbo, da še dolgo ne bo konca narodnih bojov, so pokazali dogodki. Saj je polna izpolnitev slovenskih zahtev prišla šele pred 17 leti z našim osvoboditvijo in zedinjenjem. Koliko žilavega boja od leta 1865. pa do leta 1918., za vsako trohico naše pravice, je bilo treba, to bodo vedeli prav ceniti šele oni, ki bodo do obisti proučili celo zgodovino našega nacionalnega, socialnega, kulturnega in gospodarskega razvoja. In v zgodovini tega razvoja bodo njegovi začetniki iz l. 1865. nedvomno dobili častno mesto.

V. S.

gostom pridružil koleselj z obema slavljenecema. Kako triumfalna je bila pot od fare pa do podružnice pri Sv. Duhu, ni mogoče opisati, kajti kaj takega še ni doživel slovenski rod. Za kočijo in avtomobili na tisoče ljudi, ki so vztrikali, mahali z robc in jokali. V nabito polni cerkvi, kamor so prenesli stanečka, ki je sicer popolnoma zdrav, pa so mu opešale noge, je opravil domači župnik cerkvene obrede železne poroke ter ob tej priliki prečital pismi notranjega ministra in mariborskega škofa, nato pa je sledila slovesna sveta maša. Po cerkvenem opravihi se je triumfalni sprevodj počasi pomikal proti hiši, kjer ima slavljenčev sin Ignac gostilno in kjer je bila gostija, kakršne ne pomni naše ljudstvo. Krasna limuzina slavljenčevega sina in uglednega mariborskega gostilničarja g. Franca Verzela, v kateri je sedel že četrtrtič poročeni zakonski par, so množice oblegale in vsakdo je hotel stisniti desnico ženinu in nevesti ter jima prisrčno čestitati... To je bilo ganotja in solz! Kdaj so Slovenske gorice doživele kaj takega, da bi železna jublanta z vojaško godbo na čelu in v tako močnem sprevodu tisočerihi odhajala iz cerkve?

V gostoljubni hiši slavljenčevega sina je bilo zbranih preko 40 svatov, ki jih je ves dan in še pozno v noč zabaval humorja polni 91letni ženin Mihael. Godba mariborske garnizije pod vodstvom g. Vabšeka je neumorno svirala v veliko veselje starega zakonskega para. Kako je bilo ganljivo, ko je 93-letna starka naročila valček in cele četrt ure plesala s svojim najmlajšim sinom g. Francem Verzelom iz Maribora. Kaj takega pač še ni doživela Jugoslavija! Sledil je slavnostni govor mariborskega novinarja g. Ivana Grešaka, ki je zastopal svoje stanovske tovariše in železnoporočence-ma v imenu njih iskreno čestital. V dolgem govoru je orisal vse važnejše dogodke življenja obeh jublantan, nato pa razkril krasno umetniško diplomu, s katero je najmlajši sin iz Maribora razveselil svoja stara roditelja.

Ptuijske novice

Smrtna kosa. V Ptujju je umrl Ljudevit Šošterič, veletrgovec, v starosti 63 let. Pokojnik je bil obče priljubljen in spoštovan trgovec. Blag mu spomin, ostajim pa naše sozlagje.

Kmetijsko-obrtna razstava v Ptujju, ki je bila otvorjena po banu g. dr. Natlačenu v soboto 28. septembra t. l., bo trajala do nedelje 6. oktobra t. l. Obisk dosedaj je zelo zadovoljiv, le tujcev je malo. Kakor se izražajo strokovnjaki, je razstava prvovrstna in je pričakovati še obilnega obiska.

Nezgode in nesreče. Janez Kokol, dni-nar iz Juršincev, star 25 let, je padel s kolesa in se tako težko poškodoval po vsem telesu, posebno pa na glavi. Pripeljali so ga v ptuijsko bolnišnico. — Lizika Arnuš, 10-letna hčerka posestnika iz Sv. Urbana, je padla pred hišo na cementni tlak in se pri padcu neznatno ranila na spodnji čeljusti. Čez nekaj dni se je njeno stanje poslabšalo in so jo morali spraviti v ptuijsko bolnišnico, kjer so ugotovili zastrupljenje (tetanus). Otrokovsko stanje je obupno. — Ista usoda je dohitela 13-letno Štefanijo Kolednik, hčerko posestnika iz Podlehnik. Na paši se je zbodla v desno stopalo, radi česar je nastopilo zastrupljenje krvi, isto-tako tetanus.

Smrt pod vlakom. Ko je danes zjutraj ob 5. uri vozil osebni vlak iz ptuijske postaje, je v bližini železniškega mostu skočila nenadoma 43-letna Josipina Vrdlavc, žena nadzornika signalov Konrada Vrdlavca v Ptujju, pod lokomotivo, ki jo je tako hudo poškodovala, da je bila pri priči mrtva. Uboga žena, ki je bila splošno spoštovana in priljubljena, je napravila ta usodni korak v hipni duševni zmedenosti, ker je bila že deli časa potrta. Radi duševne potrtosti je že več mesecev bila v sanatoriju, od koder se je šele pred kratkim vrnila k svoji družini.

Kino. V sredo 2. oktobra in v četrtek 3. oktobra t. l., obakrat ob 20. uri, se predvaja opereta »Riviera Ekspres«; v soboto 5. oktobra ob 20. uri in v nedeljo 6. oktobra ob 18.30 in 20.30 uri pa je na jstni film »Ljubljani sin«.

Domači razgledi

Redek praznik v Slovenskih goricah

Triumfalna železna poroka dveh slovenskih grč

Vsa Slovenija je z začudenjem in veliko radostjo sprejela vest, da praznjeta v osrčju Slovenskih goric, pri Sv. Duhu v Stari gori, v šentjurski fari, 65-letnico zakonskega življenja, železno poroko, danes po vsej naši ožji domovini znana zakonca 91-letni Mihael in 93-letna Ana Verzel. Prelepe Slovenske gorice, ki so nam dale že več odličnih mož, so nam pripravile tudi srečni dogodek železne poroke. Niso pogosti taki dogodki, saj nam zgodovina pravi, da 120 let že ni bilo v Sloveniji železne poroke. Pred 120 leti Gorenjska, preteklo nedeljo pa je slavila zelena Štajerska železni biletje. Tega redkega dogodka se ne veselita samo jublanta, ne samo njuni srečni otroci, marveč se tega praznika veselijo vsa Slovenija in ves slovenski rod. Prečitate so se nebroj čestitke iz vse Slovenije, saj so pisali celo taki, ki Verzelovih niti ne poznajo; pač pa se vesele njune železne poroke kot Slovenci, ki jim je bila dana ta redka sreča, saj je s tem vsemu svetu pokazano, da je slovensko ljudstvo krepko, zdravo in značajno, kajti preko 90-letna starost slavljenčev in 65-letna zakonska zvestoba je že nekaj.

Kdo pa sta slavljenca? V Terbegovcih pri Sv. Juriju ob Ščavnici je pred 91 leti tekla zibelka Mihaelu Verzeli in tam se je rodila njegova zvesta 93-letna življenjska družica Ana. Oba sta sedaj starčka, ki ju je pri železni poroki venčal venec srebrnobelih las, pri prvi poroki leta 1870 pa je imela nevesta na glavi bel cvetni venec. Njuno življenje ni bilo posuto s cvetjem, trnjeva je bila njuna življenjska pot, saj sta bila oba iz preproste, a poštene želarske hiše. Mihael je kot mlad mož pošteno zabaval

ljudi po Slovenskih goricah s harmoniko, ki mu je bila tovarišica skozi dolgih 34 let in prav to mu je pustilo kljub častiljivi starosti še vso mladeniško svežino, vedrost in zdrav humor, da je na nedeljski gostiji zabaval vse svate. Skozi 30 let pa je trgoval z živino in je bil daleč naokrog znan kot pošten trgovec. Njemu ob strani je bila dolgih 65 let zvesta življenjska družica železna nevesta Ana, ki se je z vso ljubeznijo posvetila svoji zemlji, ki jo še danes v pozni jeseni svojega življenja pridno obdeluje.

Zakaj pa sta tako dolgo živela? Verzelova zakonca sta bila znana in sta okusila marsikaj slabega, pa tudi dobrega. Zenin, 91 letni starček, je pripovedoval, da bi bil že davno pod zemljo, če bi ne spil vsak dan vsaj čašice vina. Njegova najljubša tovarišica pa je bila poleg žene »pipica« tobaka, brez katere še sedaj ne more biti ne podnevi in ne ponoči, kajti pravi, da mu je tobak prav tako potreben kot vsakdanji kruh.

V nedeljo je bila pri Sv. Duhu na Stari gori slovesnost, kakršne pač še ni bilo v Sloveniji, niti je tako kmalu ne bo. V prijazni vasi se je zbralo več tisoč ljudi iz Slovenskih goric. Vse je bilo okrašeno, povsod izredna prazničnost. Možnarji so pokali in vsi so mrzlično pričakovali trenutka, ko se bo pripeljal zakonski par v spremstvu mariborskih gostov, kajti Verzelova sta v Sv. Juriju čakala na svojega najmlajšega sina iz Maribora. Kako sta bila vzhičena nad presenečenjem, ki jima ga je pripeljal sin, ko je pripeljal s seboj kompletno vojaško godbo, ki jima je gromko zasvirala v pozdrav. Z godbo pa je pripelo tudi mnogo povablencev iz Maribora, ki so se pripeljali na treh avtomobilih. Pri Sv. Juriju ob Ščavnici se je

Mariborske in okoliške novice

Slovo sreskega načelnika Milana Makarja

Poslovilni večer v Kazini in slovo na glavnem kolodvoru

Po prisrčnem poslovilnem večeru uradništva sreskega načelnika Maribor desni breg, ki bo ostal vsem prisotnim v nepozabnem spominu, so se poslovili v soboto 28. septembra v dvorani Kazine njegovi osebni prijatelji in znanci v izredno častnem številu. Bivši župan g. dr. Lipold kakor mnogi drugi govorniki so izrekli odhajajočemu načelniku krasne besede v slovo in opisali njegove zasluge, družabnost in neomajen značaj že iz one dobe, ko je bil g. načelnik kot študent v Pragi marsikateremu v študentovskih stiskah na razpolago. Deklamator je žel za svoje priložnostne pesmi iz one dobe veliko veselosti in priznanje.

Najprisrčnejše pa je bilo slovo v nedeljo na kolodvoru. Že uro pred odhodom vlaka se je zbralo v kolodvorski restavraciji veliko znancev in prijateljev, da voščijo srečo svojemu bivšemu šefu, iskrenemu prijatelju in znancu, na novem

službenem mestu. Številno so bili zastopani zlasti občinski odborniki s Pobrežja, da se poslovijo od svojega častnega občana, kateremu je izrekel prisrčne besede v slovo župan g. Matija Volk. G. načelnik se je v toplih besedah zahvalil občinskim odbornikom za toliko pozornost z besedami, da mu bodo ostali ti kraji, v katerih je našel res iskrene sodelavce, ljudi razumevanja in dela, vedno in povsod v prijetnem in najlepšem spominu, ker jih je vzljubil kakor svoj rojstni kraj.

Še trenutek! Krasen šopek rdečih nageljnov, katerega so mu poklonili prijatelji v znak iskrenega in neomajnega prijateljstva ter spoštovanja, stiskanje rok in razgibal se je peron z mahanjem rok, zadoneli so klici v slovo. Ostali pa so spomini, spoštovanje, ljubezen in prijateljstvo, katerih ne zruši nobena sila.

Velika požarna katastrofa v Slovenskih goricah

Snoči je pričelo okoli 21. ure gorati gospodarsko poslopje posestnika Matije Roleta v Gruševi pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Ogenj je kmalu zajel še drugo njegovo gospodarsko poslopje, tako, da je bila požarna katastrofa še večja. Kljub temu, da so prišli takoj na pomoč gasilci od Sv. Marjete, s Pesnice, iz Maribora, od Sv. Lenarta in Sv. Trojice, sta obe poslopji do temeljev pogoreli. Ker so bili ognjeni zublji premočni, niso mogli prav ničesar rešiti. Tako je pogorelo 8 svinj, eno tele in vsa perutnina. Zgorelo je tudi vso gospodarsko orodje, mlatilnica, stiskalnica in vsi vozovi, da znaša škoda, povzročena po požaru, 100.000 Din. Krita je z malenkostno zavarovalnino 20.000 Din. Kako je nastal požar, ni znano.

Oba nova sreska načelnika, dr. Šiška in Pero Popović, sta danes prevzela svoje agende.

Magistralne uradnike je sprejel večeraj dopoldne, kakor poroča današnje »Jutro«, novi mestni predsednik dr. Alojzij Juvan in imel na zbrani uradnike temu primerni nagovor. V imenu uradništva je spregovoril magistratni ravnatelj F. Rodošek.

Bog daj srečo! Te dni so se v Mariboru poročili: Ivan Žilavec, poljski delavec in Olga Dündek, delavka; Josip Pretner, mizarjski pomočnik in Frančiška Žizek, delavka; Anton Ribič, delavec in Ivana Ploš; Oto Lorbek, strugar in Josipina Šik, tkalka; Dominik Košič, tkalec in Ana Lamarič, tkalka; Ivan Močnik, pleskar in Libana Körner, tkalka; Franc Šmigoc, viničar in Marija Lehtnik, vdovljena Zorko, viničarka; Erik Vistan, elektrotehnik in Marija Bodkoček, šivilja; Alojzij Mrzlikar, paznik in Viljemina Bosin, trgovska pomočnica; Henrik Prah, delavec in Ljudmila Zorko, delavka; Stanko Reš, šofer in Terezija Šerbel, šivilja; Bogomir Sosser, barvar in Angela Lončarič, delavka.

Tuji v Mariboru. V preteklem mesecu je bilo pri tukajšnji policiji prijavljenih 2401 tužcev, od teh je bilo 859 inozemcev; med njimi zavzemajo prvo mesto Dunajčani, katerih je bilo 67, drugo mesto Gradčani, katerih je bilo 41, iz ostalih inozemskih krajev je bilo 751.

Zadružno gibanje. V zadružni register pri mariborskem okrožnem sodišču je vpisana Kmetijska zadruga r. z. o. z. s sedežem v Ljutomeru. Pri Zadružni elektrarni v Framu se izbriše dosedanj član načelnika Valentin Ivanuš, mesto njega pa se vpiše posestnik Ivan Greif.

Protituberkulozni dinar je v mesecu septembra 1935. dosegel vsoto 188.007 Din, ki je namenjena za zgradbo azila jetičnim bolnikom v Mariboru. Iskrena hvala stanovanjskim najemnikom, hišnim posestnikom in vsem ostalim darovalcem za njihovo vztrajnost, požrt-

vovalnost in človekoljubje! Izven stanovanjske akcije je liga prejela od uradništva glavne pošte v Mariboru namesto venca na grob pok. Francu Supančiču 70 Din, za kar istotako prisrčna hvala!

Kaj pa mariborska občina? Ljubljanski mestni finančni odbor je sklenil, da se predlaga mestnemu svetu ljubljanskega znižanje najemnin v mestnih stanovanjskih hišah do 10 odst. Umestno bi bilo, da napravi takšen sklep tudi mariborski mestni občinski odbor in da se bo to vprašanje, ki je nujne važnosti, obravnavalo že na prihodnji seji občinskega sveta dne 3. t. m. Ali se bomo zganili? ...

»Neprijetna dedščina«. O tem piše današnji »Slovenec«. S tem misli menda, da so Mariborčani pozabili, kakšna je bila dedščina dne 30. novembra 1. 1931. Očka »Slovenec« so morda pozabljivi, zato pa imajo drugi tem boljši spomin. Ob priliki bomo očki spomin primerno posvežili.

Veliko penezov. V preteklem mesecu so znašali carinski dohodki pri tukajšnji glavni carinarnici 4.220.798,40 dinarjev, in sicer izkazuje čisti uvoz 4.202.937,65 dinarjev, čisti izvoz 17.860,75 dinarjev.

Trboveljskih slavčkov. ne bo! Nastop, določen za 5. t. m., se je zaradi raznih ovir preložil na nedoločen čas.

Železniškim vdovam v vednost. Gospod prometni minister je pod št. M. S. 15327/35 odobril, da se železniškim vdovam in sirotam vrne odvzeti premoški cen. — Za odsek upokojencev UJNZB, podružnica Maribor: Anton Rebol, t. č. predsednik.

Ljudska univerza v Mariboru priredi v petek, 4. t. m. v kazinski dvorani koncertni nastop ljubljanske primadone Zlate Gjurgjenčeve in pianistke Nede Kozinove.

Trgovski in privatni nameščenci, danes se prične vaša plesna šola ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. — Pomočniški odbor.

Cercle français. Francoski krožek v Mariboru odpira s 1. oktobrom naslednje francoske tečaje: 1. Francoski otroški vrtec, ob ponedeljkih, sredah in petkih od 15. do 16. ure v Cankarjevi ulici 5. — 2. Tečaje za osnovno in meščanskošolsko deco ob ponedeljkih in četrtek od 15. do 16. ure v Cankarjevi ulici 5. — 3. Ponavljalne kurze za srednješolsko mladino ob ponedeljkih in četrtek od 14. do 15. ure v Cankarjevi ulici 5 in ob torkih in petkih od 8. do 10. ure v Gregorčičevi ulici 4-I. (čitalnica). — 4. Tri, po potrebi štiri tečaje za odrasle ob torkih in petkih od 18. do 19. ure v državni realni gimnaziji, prilije, na levo. — 5. Konverzacijske stanke ob petkih od 18.30 do 19.30 ure v čitalnici, Gregorčičeva ulica 4-I. — 6. Posebne kurze v manjših skupinah po dogovoru. Vpisovanje je od 1. do 12. oktobra v tečajih samih ob zgoraj označenih urah. Pouk se začne v torek 1. oktobra.

Dne 4. oktobra 1935 bo javna licitacija najdenih predmetov v običajnih prostorih na Glavnem kolodvoru s pričetkom ob 9. uri.

Nočno lekarniško službo imata danes Albaneževa in Vidmarjeva lekarna, jutri v sredo pa Savostova in Königova lekarna.

Obtoženi mrtvec. Mariborski mali kazenski senat je obravnaval zanimiv slučaj. Obtožen je bil 22-letni ključavničarski pomočnik Rihard Mesner, soobtožena pa je bila 27-letna šivilja M. G. Oba sta bila obtožena, da sta iz zapuščine pokojnega generala Emila Stramliča, ki ga je bil, kakor znano, ustrelil strojevodja I. Valeskini, ukradla raznih predmetov v vrednosti 25.000 Din. V teku razprave se je izkazalo, da je obtožena M. G. nedolžna in zadene krivda najbrže Riharda Mesnerja, ki je pred enim mesecem v Dravi utonil. Obtoženko je mali kazenski senat oprostil.

Nož ... Posestniškega sina Ivana Cafnika iz Moče pri Sv. Marjeti so napadli iz zasede trije neznan moški. Z nožem so mu prizadeli več zabodljivcev v hrbet, tako da so ga morali prepeljati v splošno bolnišnico.

Mlad ubijalec, in sicer Ivan G., se je moral zagovarjati pred tukajšnjim malim kazenskim senatom okrožnega sodišča radi uboja, izvršenega nad posestniškim sinom Srečkom Bohlom iz Nebove dne 24. aprila t. l. V tajni razpravi je mali senat obsodil Ivana G. na tri leta stroga zapora.

Ker da je sam zažgal hišo, je bil obtožen 25-letni posestnik Janez D. iz Rač. V obtožnici se navaja, da je dne 3. julija t. l. zažgal svoje gospodarsko poslopje, da bi na ta način prišel do zavarovalnine. O stvari je razpravljali tukajšnji mali kazenski senat, ki pa je razpravo preložil v svrhu zaslišanja novih prič.

V agoniji leži v splošni bolnišnici 40-letni zidar Alojzij Kač iz Radvanjske ceste 52 v Studencih, ki mu je večeraj zvečer prebila glavo opeka, ki je preletela nanj iz višine 4 m.

Žrtvi pretepa. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 51-letno zasebnico Albertino Korenovo iz Obmejne ulice, ki jo je v noči na ponedeljek neki pijanec v Metelkovi ulici nevarno pretepel in ji zadal več udarcev na glavo. Žrtev pretepača pa je postal tudi 22-letni delavec Alojz Brunčič, ki ga je v baraki v Dajnkovih ulici nekdo s kolom udaril po glavi.

Namesto v Abesinijo — v keho. Raznašalec kruha, 24-letni Ivan B., je ukradel svojemu gospodarju kolo, vredno okoli 800 dinarjev. Kolo je prodal nekemu posestniku v Pekrah za 250 Din. Toda orožniki so mu kmalu prišli na sled. Pri zaslišanju je Ivan B. izpovedal, da je zbral dokumente, da bi lahko šel v Abesinijo. Z izkupičkom 250 Din. pa je mislil, da bo lahko z njim poravnal pot v Abesinijo. Studenški orožniki so Ivana B. aretirali. O Abesiniji bo ostala še samo pobožna želja. Kolo pa že ima lastnik nazaj.

Jabolka, les in plašč. Iz sadovnjaka posestnika Aleksandra Misite v Voseku so neznan zlikovec ukradli okrog 100 kg jabolka, ki jih je imel posestnik pripravljena za prodajo. Lesnemu trgovcu Ivanu Veržunu v Črnečah je zmanjkalo s njegovega skladišča okrog 2 m³ tesnega lesa. Posestnik Simon Habit iz Bresternice je prijavil oblastem, da mu je neki mlajši moški, ki je beračil, odnesel 50 dinarjev vreden plašč.

Drzni zlikovci so vlomili pri posestniku Antonu Vodušku v Lopatniku. Prebrskali so vso stanovanje ter odnesli precej perila, obleke, jestvin in listnico s 700 dinarji. Za storilci poizvedujejo orožniki.

Cene na mariborskem mestnem trgu. Govedina 4 do 10, teletina 5 do 12, svinjsko meso s kostmi 8 do 10, svinjsko meso izluščeno 10 do 12, riba 13 do 14, zajec 10 do 12, salo 14 do 14, slanina 12 do 13, pljuča s srcem 5 do 7, jetra 6 do 8, rebra 8 do 10, glava z jezikom 4 do 6, ledvice 2 do 3, noge 1 do 2. — Na perutninskem trgu je bilo v soboto 930 kljunov, in sicer 34 kokoši po 15, oziroma 22, 820 piščancev po 15, oziroma 45, 16 gosi po 22, oziroma 25, 32 puranov po 25, oziroma 30, 28 rac po 8, oziroma 15.

GRAJSKI KINO Telefon 22-19

Danes zadnji dan

„Lažna usta“

Film poln romantike in ljubezni. Jutri v sredo vefilm Ufe „BARCAROLA“. Gustav Fröhlich in Lida Barova.

Kino Union. Do vključno srede znameniti vefilm »Nocturno« v nemškem jeziku. Sledi najkrajši film »Epizoda« s Paulo Wessely in Karlom L. Diehlom.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Torek, 1. oktobra ob 20. uri: »Bratje Karamazovi«. Otvoritvena predstava.

Sreda, 2. oktobra: Zaprt.

Četrtek, 3. oktobra ob 20. uri: »Tartuffe«. Premiera.

Obiščite nocojšnjo otvoritveno predstavo v gledališču! Za otvoritev so izbrali eno najmočnejših del svetovne literature — Dostojevskega »Brate Karamazove«. Pri tej priliki bo prvič uporabljen nov krožni oder, ki omogoča izvrstitev kar štirih scensko različnih slik brez odmora. Režiser je J. Kovič.

»Tartuffe« — druga letošnja premiera. Eno najboljših del slavnega komedijografa Moliérea »Tartuffe« bo druga letošnja premiera, ki bo v četrtek, 3. t. m. Moliérea je še danes neprekosljiv mojster satirične komedije in njegova dela vedno znova osvaja odre. V »Tartuffe« šiba na izredno duhovit način — in ne da bi s tem ranil pravo pobožnost — svetohlenstvo. Delo bo uprizorjeno v blestecem župančičevem prevodu ter v režiji glavnega režiserja J. Koviča. Naslovno ulogo igra Furijan, v ostalih pa nastopijo Savinova, Kraljeva, Starčeva, Zakrajškova, P. Kovič, Grom, Blaž, Gorinšek, Nakrst, Košuta in Verdonik.

Peter Malec, absolvent dunajske igralške akademije se predstavi mariborskemu občinstvu kot režiser Arxove drame »Izdaja pri Novarri«, ki jo uprizore v najkrajšem času. Nadarjeni mladi režiser je isto drama režiral v ljubljanski drami ter žel popoln uspeh. Delo samo se godi v petnajstem stoletju (za časa žolnistva) v Švici ter se odlikuje po elementarni dramatičnosti dogajanja ter prav odsko pisani vsebini. Zasedbo še javimo.

Razne vesti

Za primarija v umobolnici na Studencu je postavljen dosedanj asistent dr. Mila Kamin.

Naši novi častniki. Danes bo prevedenih v čin podporočnika 265 gojencev beograjske vojne akademije.

Inozemski novinarji v Zagrebu in Ljubljani. Snoči je prispelo iz Dalmacije v Zagreb 19 inozemskih novinarjev, ki so na propagandnem potovanju po naši državi. Po večerji v hotelu Esplanade, kjer so jim bile pripravljene sobe, so odšli v opero, večeraj opoldne jim je pa priredil zagrebski župan banket. Danes odpotujejo iz Zagreba v Ljubljano.

Sportna gibanje

O.O.L.N.P. v Mariboru, službeno. Program za 1. oktober 1935: Dne 6. oktobra 1935 bodo nogometne prireditve v korist fonda pok. Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in sicer: Maribor ob 14. uri na igrišču SK. Železničarja: 1. SK. Rapid—SK. Viktorija, 2. SK. Maribor—SK. Železničar, 3. Zmagovalca. Vsaka tekma se igra 2x25 minut. V primeru neodločnega izida odloča žreb. Vsaki klub postavi po 3 starejše reditelje, ki se morajo javiti ob 13.30. uri službujočemu odborniku. Službujoči odbornik g. Fišer. — Ptuj ob 15.30. uri. Igrišče SK. Ptuj. SK. Ptuj—SK. Drava na igrišču SK. Ptuj. Službujoči g. Pogacnik in g. Vuga. — Čakovec ob 15.30. uri. Igrišče SK. Čakovca. SK. Čakovec —SK. Gradjanski, službujoči g. Majeršek. Čisti dobiček je odvesti takoj O.O. L.N.P. v Mariboru. Tajnik.

„Cuvarje Jugoslavijo“

Gospodarska življenja

Naše narodno gospodarstvo in zavarovanje

Kakšno bodi stališče naše javnosti do domačih in tujih zavarovalnih družb

V »Narodno kolo«, tedniku za gospodarstvo in narodno prosveto, ki izhaja v Zagrebu, je priobčen interesanten članek o nacionalnem zavarovanju in ga za radi tega v interesu našega celokupnega nacionalnega gospodarstva prinašamo v celoti:

Kaj je zavarovanje in v kak namen služi, ni treba danes več govoriti, ker so o tem že poučeni najširši sloji naroda. Popularnost zavarovanja se je prilagodila v vseh oblikah raznim potrebam vseh poklicev, zlasti pa potrebam posameznika. Zato je važnost zavarovanja za narodno gospodarstvo v tesni zvezi z gospodarskim življenjem naroda. Ako se govori o nacionalnem gospodarstvu, mora se samo po sebi že govoriti o nacionalnem zavarovanju, ki je važna panoga narodnega gospodarstva. O politični svobodi poedinega naroda se ne more govoriti, ako nima narod tudi gospodarske neodvisnosti, ker le oba ta dva faktorja v skupnem delovanju ga dovedeta do tega, kar imenujemo svobodo in neodvisnost naroda.

Ako razmotrujemo zavarovanje s tega stališča, nastane vprašanje, ali se more pri nas govoriti o neodvisnosti našega nacionalnega zavarovanja, t. j. ali je naše nacionalno zavarovanje v takem stanju, da more kriti vse potrebe v deželi in ni treba tedaj iskati pomoči izven naše države. Danes zamoremo na tako vprašanje z vso zanesljivostjo trditi, da je naše nacionalno zavarovanje v resnici v takem stanju, da zamoremo s ponosom govoriti o njegovi popolni gospodarski neodvisnosti, kakor tudi o sposobnosti, da omogoči sistem autarkije v pogledu zavarovanja. Naravno je, da tudi naše nacionalno zavarovanje služi internacionalni zamenjavi po slovi (pozavarovanje in retrocidiranje), kar pa nikakor ne vpliva na njegovo neodvisnost in samostojnost. To splošno služi bistvu zavarovanja samega (izmenjava rizikov) in se tega poslužujejo in na ta način prakticirajo tudi gospodarsko naimočnejše in najbolj neodvisne države.

Jasno je torej, da se v naši državi, kjer poslujejo poleg domačih zavarovalnih družb tudi še tuje zavarovalnice, mora zahtevati, da se v prvi vrsti jemlje v poštev naše nacionalno zavarovanje in se potrebe zavarovanja krijejo pri domačih zavarovalnih družbah. Ker pa je že dovoljeno poslovati tudi tujim zavarovalnicam, imamo pravico zahtevati od tujega kapitala, da ne vleče samo koristi iz svojega poslovanja, temveč da spoštuje tudi naše nacionalne zavode, t. j. da se v soglasju s težnjami nacionalnega zavarovanja služi splošnim interesom države in izrecnim potrebam konsolidacije zavarovalnega posla.

Danes pa vladajo pri nas take razmere, da nikakor ne moremo govoriti o lojalnem postopanju tujega kapitala napram našemu nacionalnemu zavarovanju, ker se ta kapital poslužuje metod in operira pri eksploataciji svoje koncesije za zavarovalne posle v naši državi s posebnimi metodami, ki so v našo škodo. Pojavljajo se nelojalne metode ob priliki pridobivanja zavarovalnih poslov (akvizicije). Zavarovanje, kakor je potrebno in koristno, mora služiti le direktnemu kontaktu med zavarovancem in zavarovalnim agentom. Brez takega kontakta ne sme biti zavarovanja pri nas, niti kje drugje.

Zato se opažajo agentje družb, ki hodijo od hiše do hiše ter nagovarjajo stranke zaradi zavarovanja. Resnično na cionalen človek gotovo ne bo opustil, da najprej vpraša, katero društvo agent zastopa, in če je agent posredovalec domače zavarovalnice. V tem primeru mu bo gotovo dal prednost in se dal zavarovati pri domači družbi. Kdor pa misli, da je v njegovem interesu, da se zavaruje pri tujih družbah, je to povsem njegova zasebna zadeva in more stotiti kakor misli, da je zanj najbolje. Nih-

če ne more nikomur zabraniti, da se zavaruje po svoji lastni želji pri tujih družbah. To bi bilo tedaj vse v najlepšem redu in nihče se ne bi protivil, dokler se postopa v tem pogledu v pravih mejah, da agenti tujih družb pridobivajo zavarovanja za svoja društva. Ako pa agent tuje zavarovalnice obiskuje naše ljudi zaradi sklenitve zavarovanja in pri tem govori proti domačim društvom ter nagovarja stranke, naj opuste domače zavarovalnice in preidejo k njegovi tuji družbi, takrat je treba takemu agentu pokazati vrata, ker nista niti agent niti društvo, ki take metode dopušča, lojalna in solidna in je tako napadanje le na škodo našega nacionalnega zavarovanja in domačih zavarovalnic. Tudi je tako postopanje gotovo protinacionalno. Naša zavarovalna domača društva so strokovna in solidna in postavljena na tako finančno podlago, da se v vsakem pogledu zamorejo meriti s tujimi podjetji in tudi nudijo popolno sigurnost, zaradi česar bi moral odpasti vsak napad s strani agentov tujih družb.

Ako se tedaj pojavi agent take tuje družbe in govori proti katerikoli naši domači zavarovalni družbi, je treba to razumeti tako, da govori proti našemu narodnemu gospodarstvu in proti naši narodni časti. S takimi ljudmi se tedaj ne razgovarjamo in se ne spuščamo v kake poslovne razprave.

Na 20 milijonov so precenjene najemnine v mariborskem davčnem okolišu

Letos bo plačalo 5.385 posestnikov za 6.554 zgradb in objektov samo na zgradarini nad 2 milijona dinarjev

Mimo zemljarine, pridobnine in mnogih drugih davščin in doklad plačujejo naši kmetje in posestniki na deželi tudi zgradarino. Davčna oblast je določila višino tega davka na podlagi ocenitve bruto najemnine, ki znašajo v mariborskem davčnem okolišu 28 podeželskih občin, 19.909.283 dinarjev. Ta znesek bi morali plačati naši kmetje in posestniki na deželi najemnine v stanovanjih, če bi ne bila zgradba njihova last. Po predpisanem odbitku znaša davčna osnova v pogledu zgradarine na področju davčne uprave za okoličje Maribor 13.989.136 dinarjev in je osnovni davek predviden na 1.678.696 dinarjev. K temu osnovnemu davku je prištet še dopolnilni davek v znesku 324.786 dinarjev, tako da znaša zgradarina skupno v mariborskem davčnem okolišu za letošnje leto 2.022.244 dinarjev. Tudi plačajo posestniki v tem okolišu mimo že omenjenih davščin 190.719 dinarjev okrajnih cestnih doklad

tu pokazati vrata, ker nista niti agent niti društvo, ki take metode dopušča, lojalna in solidna in je tako napadanje le na škodo našega nacionalnega zavarovanja in domačih zavarovalnic. Tudi je tako postopanje gotovo protinacionalno. Naša zavarovalna domača društva so strokovna in solidna in postavljena na tako finančno podlago, da se v vsakem pogledu zamorejo meriti s tujimi podjetji in tudi nudijo popolno sigurnost, zaradi česar bi moral odpasti vsak napad s strani agentov tujih družb.

Ako se tedaj pojavi agent take tuje družbe in govori proti katerikoli naši domači zavarovalni družbi, je treba to razumeti tako, da govori proti našemu narodnemu gospodarstvu in proti naši narodni časti. S takimi ljudmi se tedaj ne razgovarjamo in se ne spuščamo v kake poslovne razprave.

in 801.017 dinarjev banovinskih doklad. Zgradarini je podvrženih v mariborskem davčnem okolišu 5.385 posestnikov, ki morajo plačevati predpisano zgradarino, za 6.554 objektov.

Omenili smo že, da obsega mariborski davčni okoliš 28 občin. Posamezne občine plačajo vsako leto zgradarino, in sicer: občina Biš 1.037 dinarjev, občina Cerkvenjak 7.241, Duplek 6.637, Fram 24.734, Hoče 63.635, St. Ilj 59.371, Jakobski dol 13.448, Jurovski dol 6.634, Kamnica 45.036, Korena 9.546, Košaki 327.724, Sv. Križ 3.906, Zg. Sv. Kungota 33.403, Sv. Lenart v Slov. gor. 66.264, Limbuš 53.618, Sv. Lovrenc na Poh. 74.887, Sv. Marijeta ob Pesnici 9.150, Pesnica 25.295, Pobrežje 432.469, Podvelka 19.168, Rače 57.720, Ruše 108.524, Selnica ob Dravi 43.764, Senarska 9.247, Studenci 475.114, Ščavnica 8.897, Velka 25.387, Voličina pa 10.984 dinarjev

Trgatev v mariborski okolici se prične dne 6., oziroma 8. t. m. Če bo sedanje lepo vreme trajalo še 10 do 15 dni, se pričakuje prvovrstno kvaliteto vino. S hmeljskega tržišča. Iz Žalca poročajo: Danes zopet znatno večji prevzem in dovoz kakor minulega ponedeljka. Povpraševanje kljub židovskim praznikom živahno. Večja količina prvovrstnega blaga se je včeraj kupila in prevzela na domu pri producentih v Dravski dolini po 29.75 Din. Cene sicer neizpreme-

njene, položaj zelo čvrst.

Naše sadje po svetu. V Berlinu so prodajali naša jabolka te dni po 28 mark, smederovsko grozdje pa po 34 mark za 100 kg. Na dunajskem tržišču je bilo 7 vagonov naših sliv, ki so se prodajale povprečno po 32 grošev za kg. Po dunajskih hladilnicah se nahaja še okoli 25 vagonov sliv. Iz Smedereva so prispeli 4 vagoni grozdja, ki se je prodajalo po 36 grošev za kg. V Prago je prispelo 36 vagonov naših sliv.

Sokolske vesti

Staršem Maribora!

Sokol Maribor matica vabi vaše otroke v svoje sokolske vrste Razpored telovadbe

Mnogo je staršev, ki naravnost sami sebe žrtvujejo za otroke in žive v večnem strahu, kako bi jih bolj vzgojili, da bi bili sposobni težavnih nalog življenja. Vsem tem zaskrbljenim in drugim staršem pa je priskočilo na pomoč pri težavni vzgoji Sokolsko društvo Maribor matica in jim javno kliče: če želite svojim otrokom dobro in srečo, pošljite jih v sokolsko telovadnico! Sokolska telovadnica bo nudila vašim otrokom vse, kar jim je potrebno, da se telesno in duševno razvijejo v krepke in značajne mladence, v postavne in ponosne mladence. Vadi elji sokolski otrok skrbe med telovadninj urami za njih duševno in telesno razvedrilo. Starši, če želite, da bodo vaši otroci zdravi in odporni zlu, če želite, da bodo vredni sinovi in hčere našega naroda ter da se jim bo nekoč boljše godilo, pošljite jih v sokolsko telovadnico!

Sokolsko društvo Maribor matica je tudi letos organiziralo telovadbo mladinskih oddelkov. Pridobilo si je same izkušene vaditelje, katerim mirne duše zaupate svoje otroke. Telovadba mladinskih oddelkov pa je organizirana takole: V TELOVADNICI DEKLISKE ME-

ŠCANSKE SOLE V CANKARJEVI ULICI bodo telovadile od slej naprej vsak ponedeljek in četrtek od 3. do 4. ure popoldne ljudskošolske deklice v starosti 7 do 11 let; vsak torek in petek od 4. do 5. ure popoldne ljudskošolske deklice v starosti 11 do 14 let; vsak četrtek pa bodo telovadili od 4. do 5. ure popoldne dečki v starosti 7 do 11 let. Začasno pa je ta oddelki še združeni z višjim oddelkom, ki ima telovadbo vsak ponedeljek in četrtek od 5. do 6. ure popoldne. Mešani oddelki, otroci v starosti do 7 let ima telovadbo vsak ponedeljek od 2. do 3. ure popoldne in vsak petek od četrta na 3. do četrta na 4. uro popoldne.

V REALNI TELOVADNICI bo imel odslej redno telovadbo I. oddelki srednješolskih deklic vsako sredo in soboto od pol 6. do pol 7. ure, II. oddelki pa vsak torek in petek od pol 6. do pol 7. ure.

Starši, pošljite svoje otroke redno k telovadbi!

V vsako slovensko hišo **Večernik**

„Sokolska planinska koča“

Nujen poziv vsem bratskim edinicam

Naša sokolska organizacija je pred novimi težavnimi nalogami, ki jih ji nalaga skrb za telesno vzgojo jugoslovanske mladine. Današnji duh časa je te dolžnosti povečal, ker mora naše Sokolstvo slediti razvoju telesne vzgoje in prednjačiti v vseh panogah, ki spadajo v okvir sokolskega telesno-vzgojnega sistema. Tako se je zadnja leta v Sokolstvu že močno udomačilo pozimi smučanje, poleti pa planinarstvo in taborenje v prirodi. Zato se je že nekaj let občutila potreba, da si Sokolstvo v ta namen zgradi lastno planinsko postojanko, ki bo na stečaj odprta vsem sokolskim pripadnikom, predvsem pa sokolski mladini. V zdravem gorskem pohorskem zraku si bo naša mladina, naša bodočnost, krepila telo in duh, da bo kos težavnim nalogam novega časa.

Idealno zamišljeni načrt sokolske planinske postojanke se mora v kratkem realizirati. To je sokolska dolžnost vsakega posameznika in sveta dolžnost vsake sokolske edince. V mariborski sokolski župi je nad 100 edinic, med njimi nad 50 društev. Če bi vsako društvo podpisalo vsaj po en delež zadrugi, ki je bila v ta namen na pobudo Sokola Maribor matice ustanovljena, bi bila lepa sokolska planinska postojanka že prihodnjo spomlad pod streho. Sokolsko združenstvo in sokolska volja in moč mora na plan! Pokazati moramo javnosti in svetu, da je bodočnost sokolska!

Dolžnost vseh edinic je, da nemudoma slede priporočilu sokolske župe in podprejo po svojih močeh vsaj z enim deležem akcije za gradnjo Sokolske planinske postojanke. Sokolsko društvo Maribor matica je pridobilo na Pohorju med Mariborsko in Ruško kočo 54 ha veliko zemljišče, ki je nalašč ustvarjeno za našo gorsko postojanko. Goličavo so vneti in požrtvovalni sokolski kuharji pričeli že letošnje spomlad urejevati in pripravljati potreben material. Da bi bila postojanka reprezentativna in v ponos vsega Sokolstva, se je osnovala posebna zadruga »Sokolska planinska koča«, ki je doslej v razmeroma kratkem času nabrala že za 70.000 Din deležev. Potrebna pa je nujno zadrugi pomoč vseh bratskih edinic. Močnejša društva naj podpišejo po več deležev, ki so po 100 Din, kot člani k zadrugi pa naj pristopijo tudi posamezniki, da uveljavimo načelo: »Zgradimo z združenimi močmi prvo sokolsko planinsko gnezdo v Jugoslaviji v korist in ponos Sokolstva!«

Pačezške novice

Rokoborbe. Niso se vršile v Rušah ne v Smolniku, temveč v zgodnjih jutranjih urah na Pobrežju v prisotnosti številne publike na galeriji, ki je godrnjaje čakala na bojni izid korajžnih ponočnjakov in da nudi eventualno pomoč pri spravljaju na noge težje ranjenim, v predobrem razpoloženju slabšeim diletantom, dokler se ni pojavil na tribuni režiser v osebi orožnika, ki je zapisal posameznikom točke v dobro, druge pa diskvalificiral. Nato se je galerija prostovoljno odstranila in si privoščila nadaljnega počitka. Končni izid ni razveseljiv zaradi neplačane prireditvene takse, ki se bo po stanju posameznih točk uradno določila.

GÖMBÖSEV OBISK KONČAN.

BERLIN, 1. oktobra. Madžarski ministrski predsednik Gömbös je obiskal v nedeljo generala Blomberga, nato zunanjega ministra Neuratha in nazadnje Hitlerja. Pri sprejemu pri Hitlerju je bil navzoč tudi general Göring. Pred predsedstveno palačo je bila zbrana velika množica, ki je prirejela državnikom navdušene ovacije. Gömbös je včeraj zapustil Nemčijo.

MISS UNIVERSUM.

BRUSELJ, 1. oktobra. Na mednarodnem tekmovanju lepotic je bila proglášena za »Miss universum 1935« miss Egipt.

Beograd, 1. oktobra. Včeraj popoldne se je ob 17. uri sestal ministrski svet, ki je v glavnem razpravljalo o uredbi glede kmečke zaščite.

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

XIX.

»Da je ne boste nikoli več zapustili, kakor ste jo nekoč? Tudi ne na zahtevo drugih? Kogarkoli?«

Zadnje besede so jo premagale in razorožile. Izgovorila jih je s toliko prizadetostjo in s tako nepotvrjenim glasom, da je zdravnik zaslutil, kdo se skriva pod črno masko. In namesto da bi ji odgovoril na stavljeno vprašanje, jo je burno objel in privil k sebi:

»Sida... Si Sida? Snemi masko!«

Segla je brez obotavljanja po s črno svilo privlečeni lepinki in si jo sunkoma potegnila z obraza. Godba je utihnula, oglasili so se udarci polnoči...

»Sida...«

»Danilo...«

Prižela sta se tesno drug k drugemu in njune ustne so se našle v dolgem, vročem poljubu, kakor takrat v tisti topli, z mesečino obliki noči sredi pohorskih gozdov. Na njena lica so privrele solze, njegove roke so drhtele.

»In sedaj sem zopet tvoja, vsa tvoja. kaj ne?« je vzklila ginjeno.

»Vsa moja in za vselej moja. Si me vedno ljubila?«

»Vedno.«

»Tudi jaz.«

»Toliko si morava povedati. Toliko, toliko... Še nočoj...«

»Danica, vrgla sem se čez jez...« je vzklila Sida prijateljici, ko sta bili sami.

»Potem plavaj!«

»Saj plavam, a v srcu je toliko tesnobe... Kaj bo?«

»Kaj naj bi bilo? Danila si ljubila in ga ljubiš, Ervina nisi. Tu ni nobenih posebnih problemov: loči se in se znova poroči z zdravnikom.«

»Vse to zveni tako preprosto, pa ni, Danica. Loči se... Kako naj začnem? Naj stopim kar na lepem k Ervinu in mu rečem: zapuščam te in grem k drugemu? Zapuščam te zato, ker si se žrtvoval zame, ker si zaradi mene do smrti razburil svojega očeta in si verjel vame kakor v Boga... Zapuščam te... Ne, Danica, tega ne morem reči. To je strašno...«

»Potem mu piši. Opiši mu svoje prejšnje življenje, povej mu, da se nisi poročila z njim iz ljubezni, ampak zato, ker si se morala in greš k tistemu, ki si ga vedno ljubila. Razumel te bo in se ne bo upiral ločitvi.«

»To pismo je bilo obtožnica, ki bi jo sestavila sama proti sebi. Kako naj bom

vse obenem, obtožnica in tožilka? In potem, kaj bo storil oče? Kaj bo s Silanovino, s podjetjem?«

»Se torej začneja znova?« je dejala Danica skoraj zlovollno.

»Prav tam, kjer se je nekoč končalo.«

»Potem ostani pač pri Ervinu, čakaj, da se tvoji živci docela uničijo in da te naposled odpeljejo v Novo Celje ali na Studenec pri Ljubljani.«

»Ne veš nobenega drugega nasveta?«

»Pač, bil bi še eden: živi z obema, z Ervinom in Danilom. Koliko je takih trikotov.«

»To bi bilo podlo.«

»Je vprašanje moralnih naziranj. Življenje se ne ravna vedno po nekih točnih zakonih morale ali etike in je v vsakem primeru individualno. Ako nimaš poguma za ločitev in brez Danila ne moreš živeti, ti ne preostane nič drugega.«

»Uredi si tako, da postane Danilo prijatelj tvojega moža. Potem se bosta lahko nemoteno shajala.«

»In ljudje?«

»Pusti ljudi! Ti si brusijo jezike vedno, če živiš pobožno kakor svetnica, ali pa grešno kakor blodnica.«

»Ervin bi naposled vendarle izvedel.«

»In?«

»Bilo bi strašno.«

»Bi se morda sam umaknil. Saj si mi pripovedovala, da si o tem že ponovno

razmišljala in spoznala, da bi v takem primeru bila ločitev najlažja.«

»Seveda sem. V teoriji je vse tako lahko, toda v resnici... Kadar je treba storiti, mi zmanjka moči in ne vem, kaj bi.«

»Hočeš, da posredujem sedaj za vajino ločitev, kakor sem takrat za zaročnik? To bi bilo sicer res neprijetnejše, nazadnje pa...«

»Nikakor, vsaj sedaj še ne!«

»Potem se posvetuj z Danilom. Mišlim, da ti tudi on ne bo mogel svetovati nič drugega. Piši mu.«

In Sida mu je pisala. Toda tisto njeno pismo je bilo izliv njene prei toliko časa in s tako muko zadržane ljubezni, brez vseh tistih vprašanj, ki so bila potrebna nuine rešitve. Namesto odgovora je pa dobila obisk v Mariboru. Danica se je diskretno umaknila in ju pustila sama.

»Hotela sem biti zopet pri tebi,« mu je dejala. »Hotela bi biti sploh vedno. Zdi se mi, da sva toliko zamudila, da ne bova mogla nikoli nadoknaditi.«

Nenadoma je pa izbruhnila v jok:

»Tu se te oklepam, kakor se med tem ne bi bilo nič zgodilo, kakor da bi bila še vedno tista, kakor sem bila nekoč, pa sem že celo leto živela z drugim... Bila sem mu žena. Ne, saj me ne moreš več ljubiti. Nobene pravice nimam, priklepati te k sebi. Dala sem drugemu svoji prvi cvet...«

Iz življenja in sveta

Nagel razvoj poljskega pomorstva

Iz na morju docela neznane države postaja Poljska tudi pomorska velesila

Ves svet občuduje Ameriko, ki zna iz največje samote ustvariti v nekaj letih kulturno pokrajino in veliko mesto, ali pa žide v novi Palestini, ki grade iz puščave novo domovino. Kdo še ni slišal ničesar o ogromnih nasadih oranževcev in o mestu Tel Avivu, ki pred desetimi leti še ni obstajalo niti kot najskromnejše selišče? Američane in žide v Palestini so pa gotovo prekosili Poljaki z ustvarjanjem svojega pomorstva.

Vedno bolj v velesilo se razvijajoča Poljska je poslala prav te dni na morje svoj prvi prekoceanski parnik, ki je srečno priplul na prvi poti iz Gdinije v Hamburg in nato nadaljeval svojo vožnjo. Parnik gonijo dizlovi motorji in imenuje se »Pilsudski«. Že takoj po vojni je posvetila Poljska veliko pozornost razvoju svoje trgovske mornarice. V Gdiniji je nastalo pristanišče, ki je zdaj po svojem pomenu na četrtem mestu med evropskimi pristanišči. Poljaki so ustanovili tudi pomorsko akademijo, imajo že

svojo vojno brodogradilnico, ladjedelnico že grade. Nedavno še brezpomembna njihova trgovska mornarica šteje zdaj že 86 ladij.

Parnik »Pilsudski« je pa ponos mlade Poljske, mladi so na njem tudi častniki in moštvo. Kapitan Mamert Stankiewicz je star 40 let, prvi častnik 33, višji inženjer 32 let. Stankiewicz ima glavno za slugo na organizaciji in izgraditvi poljske trgovske mornarice. »Pilsudski« je prva ladja, zgrajena na temelju merjalne trgovine. Zgradili so jo v italijanskih ladjedelnicah. Poljska jo je pa plačala s premogom, kakor tudi njeno sestrsko ladjo »Batory«, ki bo začela voziti prihodnjo pomlad. Parnik »Pilsudski« je last gđansko-ameriške parobrodne družbe, dolg je 155 m, širok 21 m, na njem je prostora za 800 potnikov. Opremljen je zelo razkošno, na krovu je plavalni bazen, telovadnica, bar, kapelica in celo sinagoga. Vozil bo med Gdinijo, Kopenhagom, Halifaxom in New Yorkom.

Hrušč abesinskih vojnih trum

prepodil žirafe, zebre in antilope v notranjost puščave

Zanimive posledice so povzročile vojne priprave v Abesiniji, posebno, ko so se v začetku tega meseca te priprave pospešile in ko se je v naglici izvršila mobilizacija abesinskih plemen, ki jih je Negus pozval pod orožje. O teh posledicah piše znani angleški raziskovalec Afrike Willion Kendall. Radi pohodov in zbiranja abesinskih vojščakov so se namreč živali na planotah, puščavah in nižinah tako vznemirile, da so se begajoče razteple v razne smeri. Prestrašene radi neprestanega bobnanja in danja mobilizacijskih znakov od naselbi-

ne do naselbine se zlasti zebre, antilope, gazele in žirafe trumoma zbirajo v bližini vodá. Sredi najmočnejše deževne periode je Kendall dognal, da je menjava in selitev teh skupin v okolici Addis Abebe preko noči nenavadno velika. Živali so se umaknile vzdolž reke Abai, od koder so se napotile v mirnejše sudansko puščavo, kamor ne sega bobnanje in alarmno zbiranje abesinskih vojščakov. Kendall je opazil ta pojav tudi v bližini jezera Gandjule, od koder so žirafe, antilope in druge živali popolnoma izginile.

Mačka, ki je tihotapila diamante

Na pretkan način je obogatel bivši iskalec diamantov Artur Denigan. Imel je diamantno polje, ki ga je končno drago prodal neki angleški družbi. Z izkupičkom za diamantni rudnik je pričel Denigan razkošno živeti in nazadnje mu je ostalo še samo toliko denarja, da se je lahko prepeljal iz Anglije nazaj v Afriko. Nastopil je službo diamantnega iskalca z namenom, da bi izmaknil družbi, ki ji je nekoč prodal svoje diamant-

no polje, najlepše diamante. Kontrola pa je bila huda in ni si vedel pomagati, kako bi lahko diamante iztihotapil. Končno mu je šinila v možgane pretkana misel. Zdrasil je mačko, ki ga je vsak dan spremljala na delo. V diamantni jami je imel skrite diamante, ki jih je bil nakradel svojim gospodarjem. Vsak dan je skril med košato dlako mačke nekaj diamantov in mu je na ta način uspel, da je prišel s pomočjo mačke zopet do velikega zaklada in bogastva.

Igle niso na prodaj

Moskovska »Izvestija« prinašajo sledečo zanimivo zgodbo: Ravnatelj traktorske postaje v Pudčinu v Beli Rusiji je potreboval iglo in je poslal svojega zastopnika Korola, da kupi to iglo. Toda ni je bilo trgovine v Pudčinu, kjer bi bile igle naprodaj. Korol je odpotoval v bližnje okrajno mesto, da dobi iglo. Šel je od trgovine do trgovine, toda igle niso imeli nikjer. Ker se mu je priporočilo, da bo najbrže dobil iglo v Minsku, glavnem mestu Bele Rusije, je takoj tjakaj odpotoval. Tam so mu svetovali, da se naj poda v takozvano »Univerzalno trgovino«. Tukaj so res imeli igle, toda prodajali so jih samo v omotih po 250 komadov. V manjših količinah je bilo trgovini prepovedano prodajati igle, kajti državna trgovina v sovjetski Rusiji ne sme prodajati blaga po komadih. Po posebni protekciji osrednjih oblastev je ravnatelj te univerzalne trgovine končno Korolu vendar prodal 100 komadov igel in pri tem pripomnil: »To je prvič in zadnjič. In samo vam na ljubo. Vsakdo drugi bi moral na vašem mestu kupiti omot z 250 komadi.«

Japoncem zaspati ni lahko.

Znana stvar je, da se Japonci trdovratno držijo svojih starih običajev in tradicij. Zanimivo je, da morajo njihovi mrličji vedno ležati z glavo, obrnjeno proti severu. In tudi živi Japonci ne bodo nikdar zaspali z glavo, obrnjeno proti severu, ker bi bilo to za nje nesreča.

Radi tega obračajo glave vedno na drugo stran, samo na sever ne. Celo na potovanjih so Japonci pri oziru na stare tradicije tako točni, da si s kompasom v roki ogledujejo razne strani sveta, samo da ne bi zaspali z glavo, obrnjeno proti severu, ker bi to imelo po njihovem mnenju za posledico neizogibno nesrečo na potovanju.

Kitajke ne smejo imeti »kitajskih« nog.

Kakor znano, so stare Kitajke imele povsem izmalicene noge radi znanega postopka roditeljev z novorojenimi hčerkami in pozneje v času od 2. do 4. leta. Toda ti običaji zavezovanja nog hčerkam v starosti od 2. do 4. leta so sedaj v sodobni Kitajski zabranjeni. V Nankingu sta bili te dni obsojeni dve kitajski materi na dve leti težke ječe, ker sta svojim hčerkam obvezali noge, in sicer v starosti od dveh do štirih let. Kitajske oblasti so prepričane o tem, da bo ta eksperimentalna kazen najboljši opomin vsem onim kitajskim materam, ki bi se še naprej hotele držati starih tradicij in napravljati svojim hčerkam takozvane »kitajske« noge.

Nagla pomoč.

Prvi profesor: No, kaj vam je pa bilo včeraj, gospod kolega, da ste hodili tako skliučeno? Ste bili pri zdravniku?

Drugi profesor: Seveda sem bil. Prvi profesor: In kaj je ugotovil?

Drugi profesor: Da sem zapel telovnik k hlačam.

Razno

SPREJMEM ABONENTE

na priznano dobro hrano. cur. Splavarska ulica 5. Se gostilna pri »Večernem soln-priporočila Marija Držar. 4436

ZGUBIL SE JE PES

temnosive barve s kratkim repom. Poštenega najditelja prosim, da ga odda pri Josipu Videju v Novi vasi. 4446

Kupim

JABOLKA

za prešanje kupim po najboljši dnevni cen. Adalbert Guse, Maribor. Aleksandrova cesta 39. 4392

Prodaj

ODEJE

strokovno šivanje iz vate, volne in puha. Najceneje samo pri Novaku, Koroška 8. 4424

KOKOSOVI TEKAČI

in brišace, linolej, voščeno platno, umetno usnje v specialnih kakovostih dobavlja najceneje samo Novak, Koroška 8, Vetrinjska 7. 4285

GLOBOK VOZIČEK

prodaj zelo poceni. Cankarjeva ul. 7. Studenci. 4441

VINSKI SODI

razne velikosti, novi in stari, po najnižji ceni pri sodarju Jos. Ramšaku, Maribor, Meljska cesta 10. 4437

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO

s centralno kurjavo, kopalnico, v novi hiši, solnena lega, oddam takol. Ponudbe z navedbo poklica na upravo »Večernika« pod »štev. 4435«. 4440

SOBO S ŠTEDILNIKOM

oddam. Pobrežje, Zrkovska cesta 38. 4435

SOBO S HRANO

oddam. Vrbanova ulica 28, pritičje, desno. 4445

OPREMLJEN KABINET

oddam v sredini mesta. Jenkova ulica 5. 4448

Stanovanje

SOBO S KUHNJO

oddam s 1. oktobrom. Taborska ul. 13. 4439

GOSPODIČNO

sprejem na stanovanje in hrano. Koroška cesta 27, vrata 3. 4449

Službo dobi

UČENCA

sprejme Viktor Kosi, usnarja, Kralja Petra trg 9. 4438

IZURJENO PLETILJO

sprejem v stalno službo. Pletarna, Slovenska ulica 26, Maribor. 4447

Službo išče

DEKLE

veščo kuhanja in vseh hišnih poslov, z letnimi izpričevaji, išče službo. Vprašati ob brodu 2, Maribor. 4444